

En lärmodul i bedömning - del 1: planeringsprocessen

av Annika Sjödahl & Marianne Modigh, Enköping

När börjar bedömningen? Och vad är god bedömarpraktik?

Bedömningen börjar i planeringen. Kvalitet i bedömningar granskas utifrån tre olika aspekter; validitet, reliabilitet och allsidighet. Validitet handlar om att bedöma rätt saker i förhållande till kunskapskraven, d v s att man undervisar i det som ska mätas. Det underlättas med konkreta exempel av elevlösningar.

Bedömningen kan göras mer reliabel genom att lärare sambedömer, byter elever, avkodar elevlösningar eller använder sig av tydliga matriser. Interbedömarreliabilitet betyder samstämmighet mellan två eller tre bedömare och kan vara en metod om man söker stöd i sin bedömning. Att variera bedömningar av elevprestationer ger också ökad likvärdighet.

En viktig aspekt vid planeringen är att läraren funderar på hur resultaten kommer användas (som underlag för ett betyg, eller i en formativ process eller som diagnos), men också hur klassrumsmiljön kan påverka resultaten och vad det får för konsekvenser för eleven men även bedömningen.

Bedömningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, det räcker således inte att bedömningen grundar sig på ett enda tillfälle utan det måste läraren bestämma sig för innan vad hen behöver för att betygsunderlaget ska vara tillförlitligt. Detta bör göras i samråd med kollegiet.

Genom att samplanera bygger ni beprövad erfarenhet i kollegiet och utvecklar samstämmighet kring bedömning.

En lärare som bedriver god bedömningspraktik utgår från:

- en tydlig uppfattning om ämnet och dess progression i överensstämmelse med styrkdokumentet.
- lärandet som står i fokus och delar den med eleverna.
- både mål och kunskapskrav i o m att formativ återkoppling ges.
- eleverna som också är också med i bedömningen med kamrat- och självbedömning.
- att synliggöra elevernas lärande på olika vis och på olika nivåer.
- att utveckla former för att använda summativ bedömning formativt.
- att bedömningssituationerna står för hög kvalitet med tydlig koppling till kunskapskraven.
- samarbete med kollegor för en rättvis och likvärdig betygssättning.

Moment A - Individuell förberedelse

Titta på filmen om planeringen från Skolverket:

- **Allmänna råd om planeringen:** <https://www.youtube.com/watch?v=sTFitlcLZhs>

Titta på filmen om planeringsprocessen från [Bedömning för lärande](#):

- **Alignmentmetoden:** http://m.youtube.com/watch?v=SZ1_0VA0xQ0

Moment B - kollegialt arbete

Inledning

Titta på filmerna ovan och diskutera sedan frågorna nedan:

Diskussion

- Känner ni till alignmentmetoden?
- När börjar din bedömning? I början av planeringen eller i slutet?
- Hur planerar ni på skolan? Samplanering eller på egen kammare?
- Hur når vi god validitet för elevens kunskaper?
- Vad kan eleven? Vad förväntas eleven kunna i slutet av området? Hur tar ni reda på var elev befinner sig?
- Samstämmighet (d v s validiteten) mellan frågor och uppgifter. Hur kommer vi dit?
- Vilka bedömningsanvisningar använder du idag? Känner du till fler?
- Hur kan du söka stöd för kunskapskravens progressionsuttryck?

Planering

Planering och samplanering

Välj ut ett arbetsområde från det centrala innehållet och planera tillsammans i ämneslaget. Planera enligt alignmentmetoden. Ni ska sedan utvärdera planeringen och undervisningen och sambedöma elevernas arbeten. Tanken är att alla ämneslag gör samma modul och att det sedan lyfts på t ex arbetslagsmöten för att finna stöd i ämnena.

Använd gärna NTI:s mall för alignmentplanering. Längst ner på sidan:
<http://kollegialt.ntitg.se/moduler/formativ-bedoemning/alignmentplanering>

Gör en tydlig struktur på hur många veckor ni har till ert förfogande, och när ni sambedömer och återkopplar det till eleverna.

Moment C - aktivitet

Genomför aktiviteten och notera enligt era diskussioner.

Moment D

Diskutera era reflektioner från materialet ovan med hjälp av era anteckningar. Nedan har ni lite stödfrågor till er hjälp förutom de egna anteckningarna ni har från momenten ovan. Diskutera i era ämneslag.

Samplanering och bedömning

- Utvärdera planeringen och bedömningen - hur gick det och varför fick resultatet det utfallet?
- Fick ni lika resultat? Varför/varför inte?
- Utvärdera er egen undervisning och ställ den i jämförelse med varandra. Varför gick det som det gick? Vad kan vi ta med oss till nästa bedömning?
- Sambedöm era elevers arbeten. Vad får ni för resultat?
- Hur förmedlar ni era förväntningar på eleverna?
- Vilka uppgifter lockar ni fram elevernas förmågor med?
- Vilken återkoppling ger ni och hur ges den?
- Hur använder ni eleverna som läresurser för varandra?
- Hur får ni eleverna att ta eget ansvar för den egna inläringen?
- Använder ni er av elevportfolio idag eller finns det skäl för att göra det?
- Sammanfatta det ni kommit fram till och spara det som evidens och utvärdering.

Mer lästips

[Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen](#), Skolverket, 2011

[Vad är bedömning?](#), Skolverket, 2011

[Eleverna lär sig mindre när det är lätt att få höga betyg](#), Skolverket, 2011

[Slutbetyg och betygskatalog](#), Skolverket, 2013

Jämförelsetal av betyg på kommunnivå för kommunala huvudmän:

<http://www.jmftal.artisan.se/>